PRVNÍ MÁJ
ANARCHISTEK A ANARCHISTŮ

BULLETIN ANARCHISTICKÉ FEDERACE K 1. MÁJI 2017 ZDARMA

Svátek práce pro nás nikdy nebude jen bezduchou oslavou neméně bezduché námezdní dřiny. Tvrdíme bez obalu, že práce určovaná vztahy nerovnosti a nadvlády musí být odstraněna společně se státem a kapitalismem. Zničení těchto dvou spojitých nádob je totiž nutnou podmínkou osvobození práce, tedy činnosti, která nebude ubíjet, ale uspokojovat. Činnosti, která bude konána ve prospěch jedince, komunity a celé společnosti. Činnosti, která tu nebude pro zisky úzké skupiny privilegovaných, jak je to dnes.

Svátek práce je pro nás spojnicí tří časových rovin. Připomínáme si boje minulosti, které stály mnoho obětí; boje za důstojnější život a posílení práv pracujících. A stejně jako naši předchůdci se vztahujeme k budoucnosti, k vizi svobodné a samosprávné společnosti bez útlaku, diskriminace a vykořisťování. Svou přítomností tady a teď ukazujeme stávajícímu kapitalistickému pořádku, že se mu nehodláme podvolit, bez odporu snášet sociální nerovnosti a vzdát se svých snů.

Boj za svět, který by byl úžasným místem k žití pro všechny a nejen pro ono pomyslné jedno procento nejbohatších a nejmocnějších, nikdy nebyl procházkou růžovým sadem. Jsou za ním dlouhé řady zavražděných, popravených, zbídačených či vězněných pracujících, kteří měli odvahu nemlčet a projevit se. Jejich jména nám zůstala většinou utajena. Každý a každá z nich je tak pro nás Louisem Linggem, Albertem Parsonsem, Augustem Spiesem, Georgem Engelem či Adolphem Fischerem. Tito „chicagští mučedníci“ byli 11. listopadu 1887 popraveni nikoli proto, že by něco spáchali, ale pro své anarchistické postoje.

Požadavek osmihodinové pracovní doby, za který v té době bojovali, nebyl jejich cílem. Šlo jen o prosazení kroku, jenž by trochu zmírnil nezáviděníhodný život tehdejších pracujících. Jejich skutečným zájmem bylo odstranění stávajícího pořádku, kdy je většina lidí přinucena hrozbou hladu a násilí k práci pro menšinu vlastníků.

My, anarchisté a anarchistky, navazujeme na jejich zápas. Není tedy divu, že kapitalistický režim nás nenávidí dnes stejně jako tehdy, když před 130 lety věšel naše soudruhy. Není divu, že i dnes stojíme před procesy, které vykonstruovaly represivní složky režimu. V roce 1890 se na organizaci prvního prvomájového dělnického shromáždění v Praze na Střeleckém ostrově podíleli sociální demokraté a tzv. neodvislí socialisté, tedy anarchisté. Dnes je sociální demokracie u vesla, jenže hájí soukromé vlastnictví, asociální přístup k uprchlíkům a zahraničním dělníkům a kriminalizuje anarchistické aktivisty a aktivistky.

Není nás sice mnoho, ale jsme tu stále. Máme silné kořeny v minulých bojích, organizujeme se tady a teď a hledíme do budoucnosti.

Jiný svět je možný!

Odpor žije, boj pokračuje!

ČESKÁ STOPA PRVOMÁJOVÉ TRADICE V ROCE 1886

V roce 1886 existovalo ve Spojených státech početné české anarchistické a dělnické hnutí, které se přidalo ke kampani za prosazení osmihodinové pracovní doby.

Čeští imigranti byli zapojeni do různých dělnických spolků a odborových organizací, např. do anarchistické International Working People's Association, v jejímž rámci fungovala česká sekce Mezinárodní dělnická jednota. Její hlavní postavou se stal veterán dělnických bojů a anarchista Jakub Mikolanda. Čeští anarchisté šířili letáky, tiskoviny *Budoucnost* (Chicago) a *Proletář* (New York), německy psaný deník *Arbeiter-Zeitung* či anglojazyčný *Alarm*. Účastnili se manifestací, stávek a bojů na pracovištích, jež začaly propukat od roku 1885 za prosazení požadavku osmihodinové pracovní doby. Centrem jejich hnutí se stalo Chicago a nejužší spolupráce je pojila s německy mluvícími kolegy. Mnozí se tak dobře znali i s pozdějšími haymarketskými justičními oběťmi, německými anarchisty Linggem, Fisherem nebo Schwabem. Lingg se dokonce nechal slyšet, že má velký respekt a sympatie k českým účastníkům hnutí, jelikož tou dobou patřili k nejbojovnějším při stávkách a manifestacích chicagského proletariátu.

Když pak vypukla 1. května 1886 všeobecná stávka, nechyběli ani čeští anarchisté. Třetího května se účastnili demonstrace u McCormickovy továrny. Shromáždění dělníci se po skončení směny rozhodli zakročit proti stávkokazům. Na pomoc zaměstnavatelům a ochranu stávkokazů zasáhla policie, načež došlo k střetům. Nakonec policie začala střílet do demonstrantů, což si vyžádalo mrtvé a raněné. To, že se střetů účastnili také čeští dělníci, dokládá případ zatčeného Hynka Dejmka, jemuž při zatýkání aktivně pomáhal dostat se ze spárů policistů již zmiňovaný Mikolanda. Při květnových událostech roku 1886 byli v Chicagu zatčeni také další čeští anarchisté, např. Václav Dejmek, Jan Hronek, František Čapek, František Chleboun, František Dvořák či v Čechách dosud známý autor Písně práce Josef Boleslav Pecka.

Po haymarketské tragédii z následujícího dne rozpoutala chicagská policie ve městě teror a hon na anarchisty. V dělnických bytech, kancelářích a tiskárnách probíhaly razie, mnoho lidí bylo zmláceno a zatčeno. Mikolanda byl zatčen 8. května v noci v jednom ze salonů, odkud byl odveden do svého bytu, kde policie provedla násilnou a nevybíravou domovní prohlídku, bez ohledu na spící manželku a děti.

Ze svědectví Mikolandy a bratrů Dejmkových víme o praktikách, kdy se je policie snažila nejdříve po dobrém přesvědčit ke spolupráci. Slibovala jim dobrou práci a peníze, pokud budou křivě svědčit proti svým kolegům. Čeští anarchisté ale ukázali svůj čistý charakter, odmítli a nezradili ani své ideály, ani své přátele. Kvůli svému postoji zažili na policejní stanici peklo. Mučení a bití trvalo několik dní, dokonce jim bylo vyhrožováno, že budou zastřeleni bez soudu a jejich těla se ztratí. Policie je však nezlomila a musela je nakonec propustit, i když třeba Jakub Mikolanda byl deportován a držen v pracovním táboře skoro půl roku.

Po popravě haymarketských mučedníků se čeští anarchisté a další dělníci účastnili pohřebního průvodu, jenž čítal skoro půl milionu lidí, a někteří jako Jan Hronek či František Čapek se společně s dalšími 25 tisíci lidmi účastnili přímo jejich pohřbu, kde si nad hroby svých anarchistických přátel slíbili, že tuto justiční vraždu pomstí.

Zatím se podařilo poodhalit jen střípky událostí a jmen (např. Josef Pondělíček, Václav Turek, Josef Pavlíček, Jan Hlávka či Jan Vodák). Přesto můžeme tvrdit, že čeští „ekonomičtí migranti“, kteří pobývali v 80. letech 19. století ve Spojených státech, stáli při vzniku prvomájové tradice. Přestože utekli z Čech před bídou a neutuchajícím politickým pronásledováním, neopustili své přesvědčení a zůstali mu věrni při prosazování práv pracujících a touhy po spravedlivějším uspořádání světa.

České anarchisty v USA připomínáme po 130 letech také proto, že se stali důležitým prostředníkem pronikání myšlenek svobody a solidarity mezi česky mluvící části rakousko-uherského dělnictva. Falešný nacionalismus jim byl cizí, což dokázali svou migrací stejně jako zapojením se do internacionálních dělnických struktur. Navíc jsou příkladem imigrantů, kteří nedrží v hostitelské zemi hubu a krok, ale aktivně bojují za svá práva.

MÝTUS PRÁCE

Pracujeme proto, abychom žili, nebo žijeme proto, abychom pracovali? Kdekdo nám opakuje, ať jsme rádi, že vůbec nějakou práci máme. Politici přemílají mantry „kdo nepracuje, ať nejí“, „bez práce nejsou koláče“, kdekdo to po nich opakuje a mnozí frustrovaní pracující se obracejí proti těm, kteří se ocitli bez práce, a těm, kteří v zoufalství utíkají ze svých zemí před válkami a bídou. Prý nám chtějí vzít práci, jindy zas údajně chtějí zneužívat sociální systém. A tyhle lži, které jsou jednou ze součástí ideologie (námezdní) práce, jsou kanálem pro lidi frustrované tím, že dřou a dřou a nic z toho.

Pokrok měl být cestou, jak se zbavit dřiny, jak si ulehčit život od námahy a získat více volného času. Proč je tedy skutečnost jiná? Proč s technologiemi, kterými lidstvo disponuje, stále dřeme a trávíme většinu svých životů prací, která nás nijak nenaplňuje? Možná by to bylo jinak, kdyby pokrok sloužil člověku a společnosti s cílem život usnadnit, obohatit a pomoci naplňovat. Jenže pokrok slouží zisku a jeho cílem je zintenzivňovat a zefektivňovat systém vykořisťování, z nějž zisk plyne. Pracující se stal z člověka tzv. lidským zdrojem, který se od mechanického stroje liší tím, že si své vlastní zdroje musí zajišťovat sám. Musí sám sebe prodat na pracovním trhu a zajistit svou regeneraci a údržbu. Bez toho by mohl zahynout nebo žít ve vážném nedostatku, a především by ztratil hodnotu na pracovním trhu. Musíme se tedy prodávat, abychom mohli přežít a dál se prodávat. Práce nás vysává, a ti, kdo z naší práce těží, nám namlouvají, že tak to má být a žádná alternativa neexistuje. Mnozí rezignovali na plnohodnotný život a práce se pro ně stala znouzectností, kterou povýšili na modlu. Práce se stala mýtem. A stejně jako jiné mýty slouží k zotročení těch, kteří je přijímají.

Mark Twain řekl, že pokud by byla práce tak zábavná, bohatí by si ji ponechali pro sebe. Jenže oni ji vyhradili nám a ideologie práce určovaná současným neoliberálním kapitalismem jde tak daleko, že pracujícím namlouvá, že i oni jsou vlastně podnikateli. Podnikají se svou prací, schopnostmi a nadáním, které mohou směňovat na trhu práce. Takové poselství o individuální hodnotě práce a konzumu se vyhýbá sociálnímu kontextu a zcela záměrně atomizuje společnost. Atomizace je pro její strůjce ideálním stavem, kdy si neprivilegovaní vzájemně konkurují a upadá solidarita a s ní i organizovaný odpor pracujících.

Zaměstnání se stalo uměle vytvořenou potřebou a nabylo podoby vězení, z kterého bychom chtěli uniknout. Neznamená to, že se snad práce bojíme, ale chceme pracovat svobodně, chceme vytvářet věci a hodnoty podle vlastního uvážení a vlastním způsobem. Chceme užitečnou práci, ne zbytečnou dřinu. Odmítáme tedy současný systém práce, stejně jako nesmyslný konzum, který tvoří druhou stranu mince.

Není ale lehké osvobodit se od systému práce v rámci kapitalistického režimu. Pokud chceme „dělat na sebe“, nejde jen o určitou podobu sebevykořisťování, kterou zažívají mnozí živnostníci a tzv. OSVČ? A jak vůbec důstojně pracovat v prostředí kapitalistických pravidel? A i kdyby se některým z nás podařilo vymanit ze systému práce, nepůjde o žádné řešení, dokud tento systém nepadne jako celek společně s kapitalismem, jehož je nedílnou součástí. A to není nic neskutečného, když si uvědomíme, že kapitalisté potřebují nás, abychom pro ně pracovali, ale my je k ničemu nepotřebujeme. Osvobození od systému práce musí být kolektivním globálním hnutím. Pak může být ekonomický systém podřízen lidským potřebám místo toho, aby byl bičem, který nám sviští nad sklopenými hlavami. Pak může svobodně zvolená práce spočívat v osobním i sociálním prospěchu.

Je dokázáno, že množství nezbytné práce, kterou si rozdělí lidé schopní ji vykonávat, nezabere víc než dvě až tři hodiny denně, zatímco zbytek času můžeme věnovat jakékoli činnosti, kterou si vybereme. Činnost, nebo chcete-li práce, která nás naplňuje, osvobozuje a rozvíjí, která prospívá nejen nám, ale i našemu okolí, je přesně to, co chceme. Je to totiž něco úplně jiného než práce, tak jak ji známe dnes, ať už jde o tu placenou či vykonávanou bez nároku na mzdu.

Zničme systém práce a postavme své životy na první místo!

Tématu „mýtus práce“ se věnuje letošní zimní číslo anarchistické revue Existence.

ANARCHISTICKÁ FEDERACE (AF)

AF byla založena v létě 1995 s cílem dát anarchistickému hnutí v Česku organizovanou podobu a napomoci tak lokálním skupinám i jednotlivcům koordinovat vzájemně své aktivity, efektivně spolu komunikovat, podnikat společné akce a rozvíjet různé projekty napříč regiony. AF se hlásí k široce pojatému směru sociálního anarchismu. Zaměřuje se zejména na propagaci anarchistických myšlenek a budování hnutí a struktur, které mohou být základem pro uplatňování těchto idejí v praxi, ať už „tady a teď" či v revoluční perspektivě.

Postavení všech členů a členek federace je rovnocenné, neexistuje žádná forma hierarchie, veškerá rozhodnutí jsou činěna zdola se snahou o vzájemný konsenzus. Jednotlivé lokální skupiny pak rozhodují o své činnosti samostatně a informují o ní zbytek federace na sjezdech, které se konají zpravidla dvakrát do roka. Mnozí z nás jsou aktivní i v jiných aktivistických kolektivech, například ve skupinách Food not Bombs (FNB), které vaří jídlo pro lidi bez domova a další potřebné, či se kolektivně i individuálně podílíme na akcích a projektech jiných antiautoritářských organizací. AF je součástí Internacionály anarchistických federací.

Jsme přesvědčeni, že alternativa je možná. Nejsme sociální inženýři ani dogmatici, abychom tvrdili, jak by měla přesně vypadat. Chceme o alternativách především vyvolat diskusi. Jako anarchisté a anarchistky se však domníváme, že má-li jít o skutečnou alternativu a ne o pouhou variaci na poznané autoritářské systémy, měla by být založena na následujících principech: samospráva (každý se může podílet buď přímo, nebo prostřednictvím úkolovaných a kdykoli odvolatelných zástupců na záležitostech, které se jej týkají), svoboda (každému je umožněn jeho osobní rozvoj, pochopitelně s respektováním svobody druhých) a sociální spravedlnost (spravedlivá organizace ekonomiky, která by měla uspokojovat potřeby každého místo toho, aby sloužila zisku úzké skupiny). Naším cílem je emancipovaný člověk žijící ve společnosti založené na uvedených principech, kde se může plnohodnotně spolupodílet na jejím fungování a v co největší míře rozhodovat o svém životě.

NAKLADATELSTVÍ AF

Z posledních publikací doporučujeme brožury *Anarchismus v Palestině a Izraeli*, *Po stopách adamitů*, *Španělská idea svobody* či *Zápisky antiglobalisty* nebo knihy *Bůh a stát* od M. Bakunina a *Dějiny anarchosyndikalismu* od V. Damiera.

A3 — nástěnné noviny, které vychází každý měsíc, na webu AF jsou ke stažení a každý, kdo má zájem, je může tisknout a šířit výlepem v ulicích, na pracovišti, ve škole...

EXISTENCE — anarchistická revue vydávaná AF, která vychází každý čtvrtrok a je zčásti věnována určitému tématu, mimoto obsahuje přehled aktivit antiautoritářského hnutí, stejně jako teoretické a historické texty či praktické inspirace. Letos vydaná čísla se věnovala tématům „mýtus práce a „ochránci pořádku".

NAKLADATELSTVI.AFED.CZ

ANARCHISTICKÝ KNIŽNÍ FESTIVAL

Již popáté se představí domácí i zahraniční vydavatelé a distributoři anarchistické literatury. Nepůjde ale jen o prezentaci knih a dalších publikací, festival je také místem setkávání, kde můžete tváří v tvář potkat nejen vydavatele a autory, ale i nejrůznější organizace, kolektivy a uskupení z širšího okruhu antiautoritářského hnutí. Jako vždy nebude chybět Nakladatelství AF se svým stánkem, příspěvkem do programu (na téma situace anarchistů v Bělorusku) a knižními novinkami. Konkrétně jde o tituly *Deník konfidenta* od ekologického aktivisty, který se nechal naverbovat běloruským represivním aparátem, a *Příběhy Starého Antonia* od Subcomandanta Marcose.

sobota 13. května od 12.00
autonomní sociální centrum Klinika
Praha, Jeseniova 60

PRVNÍ MÁJ

— bulletin Anarchistické federace vydaný u příležitosti prvomájové demonstrace v Praze roku 2017.

AFED@AFED.CZ
WWW.AFED.CZ